

GARIS PANDUAN
**PROGRAM KESIHATAN PERGIGIAN
WARGA KOLEJ KOMUNITI**

Bahagian Kesihatan Pergigian
Kementerian Kesihatan Malaysia

2016

Penasihat

Datuk Dr Noor Aliyah Binti Ismail

Editor

Dr Sharol Lail Sujak

Edisi Pertama 2016

@Program Kesihatan Pergigian KKM dan Jabatan Pendidikan Kolej Komuniti KPT
Hak cipta terpelihara, tiada bahagian dari
terbitan ini boleh diterbitkan semula,
disimpan dalam apa jua bentuk mekanikal
atau elektronik kecuali setelah mendapat
kebenaran penerbit

Pengkatalogan

Perpustakaan Negara Malaysia

Data Pengkatalogan-dalam-Penerbitan

Garis Panduan PROGRAM KESIHATAN PERGIGIAN WARGA KOLEJ KOMUNITI

/ Editor Dr Sharol Lail Sujak

Diterbitkan oleh

Program Kesihatan Pergigian

Kementerian Kesihatan Malaysia

Aras 5, Blok E10, Komplek E, Precint 1

Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan

62590 Putrajaya

Tel: 603-88834215

Faks: 603-88886133

Email: ohd@moh.gov.my

Website: <http://ohd.moh.gov.my>

Facebook: www.facebook.com/pergigiankkm

Blogspot: www.ohdmoh.blogspot.com

KANDUNGAN

Sekapur Sireh	iv
Seulas Pinang	v
1. PENGENALAN	1
2. LATAR BELAKANG	2
3. TINJAUAN KEPERPUSTAKAAN (<i>LITERATURE REVIEW</i>)	3
3.1 Karies Gigi	3
3.2 Masalah Penyakit Periodontium	4
3.3 Tabiat Merokok	4
4. RASIONAL	5
5. SKOP	5
6. OBJEKTIF	5
6.1 Objektif Am	5
6.2 Objektif Spesifik	6
7. STRATEGI	6
8. PELAKSANAAN PROGRAM	6
9. PERANCANGAN	7
10. HARI KESIHATAN PERGIGIAN KOLEJ KOMUNITI	9
10.1 Pendidikan Kesihatan Pergigian	9
10.2 Pemeriksaan dan Rawatan Kesihatan Pergigian	10
10.3 Pameran	10
10.4 Demonstrasi Latihan Memberus Gigi, Penggunaan Flos Gigi dan Pemeriksaan Mulut Sendiri	10
10.5 Cadangan Jadual Pelaksanaan Program Hari Kesihatan Pergigian Kolej Komuniti	11
10.6 Pelaksanaan Aktiviti	11
11. IKON GIGI REMAJA	14
11.1 Pengenalan	14
11.2 Definisi	15
11.3 Kriteria	15
11.4 Alat Bantu Mengajar	16
11.5 Fungsi dan Peranan	17
11.6 Pelaksanaan Program iGG-R	19

11.7	Carta Aliran Pelaksanaan iGG-R	20
11.8	Bengkel Untuk Memilih iGG-R	21
12.	PEMANTAUAN PROGRAM KESIHATAN PERGIGIAN WARGA KOLEJ KOMUNITI	22
12.1	Sebelum Pelaksanaan	22
12.2	Selepas Pelaksanaan	23
12.3	Ikon Gigi Remaja	23
13.	PENILAIAN PROGRAM KESIHATAN PERGIGIAN WARGA KOLEJ KOMUNITI	23
14.	PENGUKUHAN PROGRAM KESIHATAN PERGIGIAN WARGA KOLEJ KOMUNITI	24
15.	RUJUKAN	26
16.	LAMPIRAN	27
17.1	PERANCANGAN PROGRAM KESIHATAN PERGIGIAN WARGA KOLEJ KOMUNITI (TW1ST)	28
17.2	DATA PELAKSANAAN PROGRAM KESIHATAN PERGIGIAN UNTUK KOLEJ KOMUNITI	29
17.3	BORANG PEMERIKSAAN KESIHATAN PERGIGIAN UNTUK KOLEJ KOMUNITI	30
17.4	KOMPILASI PEMERIKSAAN KESIHATAN PERGIGIAN UNTUK KOLEJ KOMUNITI	31
17.5	BORANG KAJI SELIDIK UNTUK WARGA KOLEJ KOMUNITI	32
17.6	BORANG PENILAIAN HARI KESIHATAN PERGIGIAN WARGA KOLEJ KOMUNITI	35
17.7	LAPORAN AKTIVITI AHLI IGG-R	37
17.8	LAPORAN RINGKAS DAN PENILAIAN PROGRAM KESIHATAN PERGIGIAN WARGA KOLEJ KOMUNITI	40
17.	PENGHARGAAN	49

Seulas Pinang

Pengarah Kanan (Kesihatan Pergigian)
Kementerian Kesihatan Malaysia

Assalamualaikum WBT dan Salam Sihat 1Malaysia

Golongan remaja merupakan generasi pemimpin negara masa datang yang akan memacu kelangsungan negara supaya bangsa terus maju dan sejahtera. Untuk memastikan mereka berupaya memikul tanggungjawab sebagai pemimpin masa hadapan semestinya mereka perlu berilmu disamping mempunyai kesihatan fizikal dan mental yang baik. Kesihatan mulut adalah sebahagian dari kesihatan tubuh badan. Justeru itu keperluan mempunyai kesihatan mulut yang baik adalah penting.

Kerjasama strategik Bahagian Kesihatan Pergigian, Kementerian Kesihatan Malaysia dengan Jabatan Pendidikan Kolej Komuniti, Kementerian Pendidikan Tinggi melalui Program Kesihatan Pergigian Warga Kolej Komuniti adalah satu kolaborasi “menang-menang” untuk kedua-dua agensi dalam melahirkan golongan remaja yang berilmu, dinamik dan sihat.

Akhirnya saya sentiasa berdoa semoga usaha murni ini akan dapat melahirkan generasi masa depan yang mantap dari segi ilmu, fizikal dan mental untuk membangunkan negara kita yang tercinta ini.

“Pemuda Harapan Bangsa, Pemudi Tiang Negara”.

Sekian, terima kasih.

Datuk Dr Noor Aliyah Binti Ismail
Pengarah Kanan (Kesihatan Pergigian)
Kementerian Kesihatan Malaysia

Sekapur Sireh

Ketua Pengarah
Jabatan Pendidikan Kolej Komuniti
Kementerian Pendidikan Tinggi

Assalamualaikum WBT dan Salam 1Malaysia

Program-program yang dilaksanakan di Kolej Komuniti, Kementerian Pendidikan Tinggi merupakan nadi kepada pembentukan sahsiah dan keperibadian yang tinggi untuk melahirkan warga yang berilmu dan berpengetahuan.

Program yang dilaksanakan adalah selari dengan lonjakan kedua Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (Pendidikan Tinggi) iaitu kecemerlangan bakat yang bertujuan untuk meningkatkan bakat komuniti akademik iaitu pelajar dan pensyarah agar menjadi lebih relevan, dirujuk dan dihormati.

Justeru, penerbitan Garis Panduan Program Kesihatan Pergigian Warga Kolej Komuniti dengan kerjasama antara Jabatan Pendidikan Kolej Komuniti dengan Bahagian Kesihatan Pergigian, Kementerian Kesihatan Malaysia adalah salah satu usaha yang penting untuk disebar luas serta memberi impak kepada golongan belia khususnya.

Saya amat percaya, penerbitan garis panduan ini dapat memberi kesedaran terutama kepada golongan belia tentang kesihatan pergigian seterusnya menjadi *role model* dalam kalangan masyarakat.

Setinggi-tinggi penghargaan dan syabas kepada semua pihak yang menjayakan penerbitan garis panduan ini.

Sekian, terima kasih.

PPj. Kehormat (PA) Dato' Amir Bin Md Noor
Ketua Pengarah
Jabatan Pendidikan Kolej Komuniti
Kementerian Pendidikan Tinggi

1. PENGENALAN

Program Perkhidmatan Pergigian Kerajaan bermula seawal tahun 1950 melalui perkhidmatan pergigian sekolah. Ia seterusnya diperluaskan kepada kumpulan sasaran iaitu murid pra sekolah, ibu mengandung, kanak-kanak keperluan khas, dewasa dan warga emas. Golongan belia tidak termasuk di dalam kumpulan sasaran ini dan terlalu sedikit maklumat yang diketahui berkaitan dengan kesihatan pergigian golongan ini.

Belia ditakrifkan sebagai golongan berumur diantara 15 hingga 29 tahun¹. Golongan ini meliputi 31.5% daripada populasi penduduk di Malaysia iaitu bersamaan 9.3 juta orang². Belia merupakan generasi pemimpin negara pada masa akan datang yang akan menentukan kelangsungan negara dan bangsa. Justeru dengan mensasarkan golongan belia, skop perkhidmatan pergigian dapat diperluaskan kepada satu pertiga daripada populasi yang selama ini tidak diliputi secara spesifik.

Malaysia menyediakan banyak peluang bagi golongan belia. Peluang-peluang ini diberi dengan harapan agar belia di Malaysia mampu memulakan hidup mereka sewaktu melangkah ke alam profesional. Salah satu institusi yang membuka peluang untuk belia melanjutkan pelajaran ialah Kolej Komuniti.

Kolej Komuniti, Kementerian Pendidikan Tinggi Malaysia merupakan institusi pendidikan yang menyediakan keperluan latihan dan kemahiran pada semua peringkat dan memberi peluang pendidikan kepada lepasan menengah sebelum ke pasaran tenaga kerja atau melanjutkan pendidikan ke peringkat lebih tinggi. Kolej Komuniti mula beroperasi dengan sepuluh buah kolej perintis pada sesi Jun 2001 dan kini bilangannya semakin bertambah dengan liputan yang semakin meluas di seluruh negara.

Di antara objektif penubuhan Kolej Komuniti adalah untuk menyediakan pendidikan seumur hidup kepada individu dan masyarakat setempat bagi meningkatkan kualiti kehidupan masyarakat dan memberi khidmat nasihat / kaunseling kepada masyarakat setempat bagi mempertingkatkan tahap pengetahuan dan perkembangan kerjaya mereka. Selaras dengan objektif ini,

golongan belia berpotensi bertindak sebagai agen perubahan dan *'role model'* kepada masyarakat. Atas alasan-alasan yang dinyatakan, Bahagian Kesihatan Pergigian Kementerian Kesihatan Malaysia telah mengambil inisiatif untuk berkolaborasi dengan Jabatan Pendidikan Kolej Komuniti bagi memastikan kesinambungan perkhidmatan kesihatan pergigian kepada golongan belia dapat direalisasikan.

Fokus pendidikan yang lebih ke arah teknikal dan vokasional menjadikan Kolej Komuniti sebagai pilihan para remaja seiring dengan keperluan negara maju.

2. LATAR BELAKANG

Perancangan untuk melaksanakan Program Kesihatan Pergigian untuk Warga Kolej Komuniti telah dimulakan pada awal tahun 2016 melibatkan perbincangan di antara Bahagian Kesihatan Pergigian, Kementerian Kesihatan Malaysia dan Jabatan Pendidikan Kolej Komuniti, Kementerian Pendidikan Tinggi.

Program yang disasarkan kepada pelajar dan kakitangan Kolej Komuniti ini diberikan nama gelaran Program **'TW1ST'** yang bermaksud *Transformation With 1 Smile Together*. Tema TW1ST adalah "Bersama dalam Satu Senyuman".

Semua Kolej Komuniti dan Warga Kolej Komuniti akan terlibat dalam Program Kesihatan Pergigian. Bahagian Kesihatan Pergigian pula akan membuat pemeriksaan dan rawatan pergigian setahun sekali bagi memastikan setiap pelajar Kolej Komuniti mempunyai tahap kesihatan pergigian yang baik. Di samping itu, beberapa orang pelajar akan dilantik sebagai sukarelawan dan diberikan dengan pengetahuan serta kemahiran berkenaan amalan penjagaan kesihatan pergigian. Sukarelawan di kalangan pelajar Kolej Komuniti pula akan bertindak sebagai agen dalam menjalankan aktiviti promosi kesihatan pergigian dikalangan rakan sebaya mereka.

3. TINJAUAN KEPERPUSTAKAAN (*LITERATURE REVIEW*)

Golongan remaja dan belia merupakan aset yang penting kepada sesebuah negara. Walaubagaimanapun sifat mereka yang suka bergaul dan suka mencuba menyebabkan mereka mudah terpengaruh dengan persekitaran. Oleh itu, mereka harus dibimbing dengan menerapkan unsur-unsur yang baik seperti menjaga kesihatan diri. Penerapan mesej kesihatan pergigian yang baik pada peringkat umur ini amat penting kerana golongan ini mudah dibentuk.

Masalah kesihatan pergigian seperti karies gigi dan penyakit periodontium masih merupakan masalah utama yang sering dihadapi oleh rakyat Malaysia tidak terkecuali golongan remaja dan belia.

Kajian menunjukkan, 30% daripada golongan dewasa menghadapi masalah kesihatan pergigian yang memberi impak kepada kualiti hidup³. Data daripada *National Oral Health Survey of Adults 2010* (NOHSA 2010) juga menunjukkan tujuh daripada sepuluh rakyat Malaysia pernah mengalami penyakit pergigian, malangnya 80% dari mereka tidak mengetahui bahawa mereka mempunyai masalah ini³.

3.1 Karies Gigi

Karies gigi masih merupakan salah satu daripada masalah utama penyakit pergigian yang perlu ditangani. Prevalens karies di kalangan orang dewasa di Malaysia adalah 88.9%. Tren karies ini semakin meningkat dengan meningkatnya umur. Prevalens karies di kalangan mereka yang berumur 15-19 tahun adalah 59%; meningkat kepada 69.7% bagi umur 20-24 tahun dan 83.6% di kalangan yang berumur 25-29 tahun³. Prevalens ini masih tinggi dibandingkan dengan negara-negara maju seperti Amerika Syarikat dan Britain.

3.2 Masalah Penyakit Periodontium

Penyakit Periodontium merupakan salah satu dari masalah pergigian dengan prevalens yang tinggi. Kajian dari NOHSA 2010 mendapati 94% daripada orang dewasa di Malaysia mengalami masalah periodontium³.

Prevalens penyakit periodontium mengikut umur adalah seperti berikut:-

- 90.4% di kalangan 15-19 tahun
- 95.2% di kalangan 20-24 tahun
- 97.1% di kalangan 25-29 tahun³

Secara kesimpulannya, sembilan dari sepuluh rakyat Malaysia mengalami penyakit periodontium³. Ini merupakan indikasi kepada penjagaan kesihatan pergigian diri yang kurang efektif di kalangan individu itu sendiri.

3.3 Tabiat Merokok

Kajian *National Health and Morbidity Survey 2015* (NHMS 2015) mendapati prevalens perokok semasa adalah 22.8%. Peratus ini menurun sedikit berbanding dengan data dari *Global Adult Tobacco Survey 2011* (23%)^{4,5}. Walaubagaimanapun, arah aliran merokok meningkat di kalangan remaja dan belia. Prevalens merokok di kalangan mereka yang berumur 18-19 tahun adalah 15%. Peratus ini meningkat di kalangan yang berumur 20-24 tahun iaitu 27.7% dan 29.8% di kalangan 25-29 tahun⁵.

Kajian oleh Iran Herman dan Saadah Yahya 2004, menunjukkan 45.1% remaja yang melepak di kafe siber adalah perokok. Seramai 20.6 peratus merokok di antara 1 hingga 12 batang sehari dan 3.9 peratus merokok 20 batang sehari⁶. Ini menunjukkan satu angka yang

amat membimbangkan bagi generasi belia yang perlu diambil serius oleh semua pihak.

4. RASIONAL

Kebanyakan penyakit pergigian adalah disebabkan oleh gaya-hidup. Memperkasakan individu dalam mengamalkan gaya hidup yang sihat dalam penjagaan kesihatan pergigian adalah cara yang paling berkesan untuk memastikan individu menjaga kesihatan pergigian mereka.

Program Kesihatan Pergigian Warga Kolej Komuniti bertujuan untuk menanam kesedaran warga belia tentang kesihatan pergigian dan peranan yang boleh mereka mainkan untuk meningkatkan taraf kesihatan pergigian secara holistik.

Pemilihan Kolej Komuniti dalam program ini dibuat berdasarkan liputannya yang meluas di seluruh Malaysia dengan populasi pelajar melebihi 19,000 orang. Ia merupakan hab pembelajaran bagi golongan belia yang merupakan kumpulan sasaran bagi program ini.

Kaedah kolaborasi adalah satu cara terbaik dalam menjalankan sesuatu program kerana ia akan memberikan impak yang besar kepada golongan sasaran. Dengan wujudnya program seumpama ini akan memberi dimensi baru kepada perkhidmatan kesihatan pergigian secara keseluruhan kerana ia dapat memberi input baru tentang keperluan dan kehendak kesihatan pergigian golongan belia.

5. SKOP

Garis panduan ini digunapakai untuk Program Kesihatan Pergigian Warga Kolej Komuniti di Kolej Komuniti.

6. OBJEKTIF:

6.1 Objektif Am

Memperkasakan pengetahuan pelajar-pelajar Kolej Komuniti terhadap peningkatan taraf kesihatan pergigian mereka dan seterusnya menjadi *role model* di dalam warga Kolej Komuniti itu sendiri.

6.2 Objektif Spesifik

Di akhir program ini adalah diharap remaja di Kolej Komuniti dapat:

- a) Meningkatkan pengetahuan mereka tentang kepentingan amalan penjagaan kesihatan pergigian.
- b) Pendedahan tentang aspek-aspek penjagaan kesihatan pergigian yang relevan secara langsung, interaktif dan menarik.
- c) Membina kemahiran dalam mengamalkan penjagaan kesihatan pergigian yang berkesan.
- d) Memastikan diri mereka mempunyai kesihatan pergigian yang optimum sepanjang hayat.
- e) Membudayakan kesihatan pergigian yang baik dalam membentuk budaya hidup sihat.

7. STRATEGI

Untuk menjayakan program ini, strategi-strategi berikut perlu diambil:

- Memberi maklumat yang tepat dan spesifik mengenai penjagaan kesihatan pergigian bagi memantapkan pengetahuan warga kolej komuniti tentang kepentingan amalan penjagaan kesihatan pergigian.
- Melatih sukarelawan di kalangan pelajar Kolej Komuniti untuk menjadi agen dalam menjalankan aktiviti kesihatan pergigian di kalangan rakan sebaya.

- Memberikan rawatan pergigian kepada semua pelajar Kolej Komuniti dimana apabila mereka meninggalkan kolej mereka akan mempunyai kesihatan pergigian yang optimum.

8. PELAKSANAAN PROGRAM

Program Kesihatan Pergigian Warga Kolej Komuniti dilaksanakan di semua Kolej Komuniti dan melibatkan semua pelajar. Bagi memenuhi objektif program, perancangan diadakan pada akhir tahun bagi aktiviti tahun berikutnya. Walaubagaimanapun, pelaksanaan adalah tertakluk kepada perbincangan antara pihak Pejabat Pergigian Daerah dan Kolej Komuniti yang berkaitan.

9. PERANCANGAN

Dua aktiviti yang perlu dijalankan dalam Program Kesihatan Pergigian Warga Kolej Komuniti ialah:

- Hari Kesihatan Pergigian Kolej Komuniti
- Ikon Gigi Remaja (iGG-R)

Membuat perancangan bersama pihak Kolej Komuniti berkaitan perkara-perkara berikut:

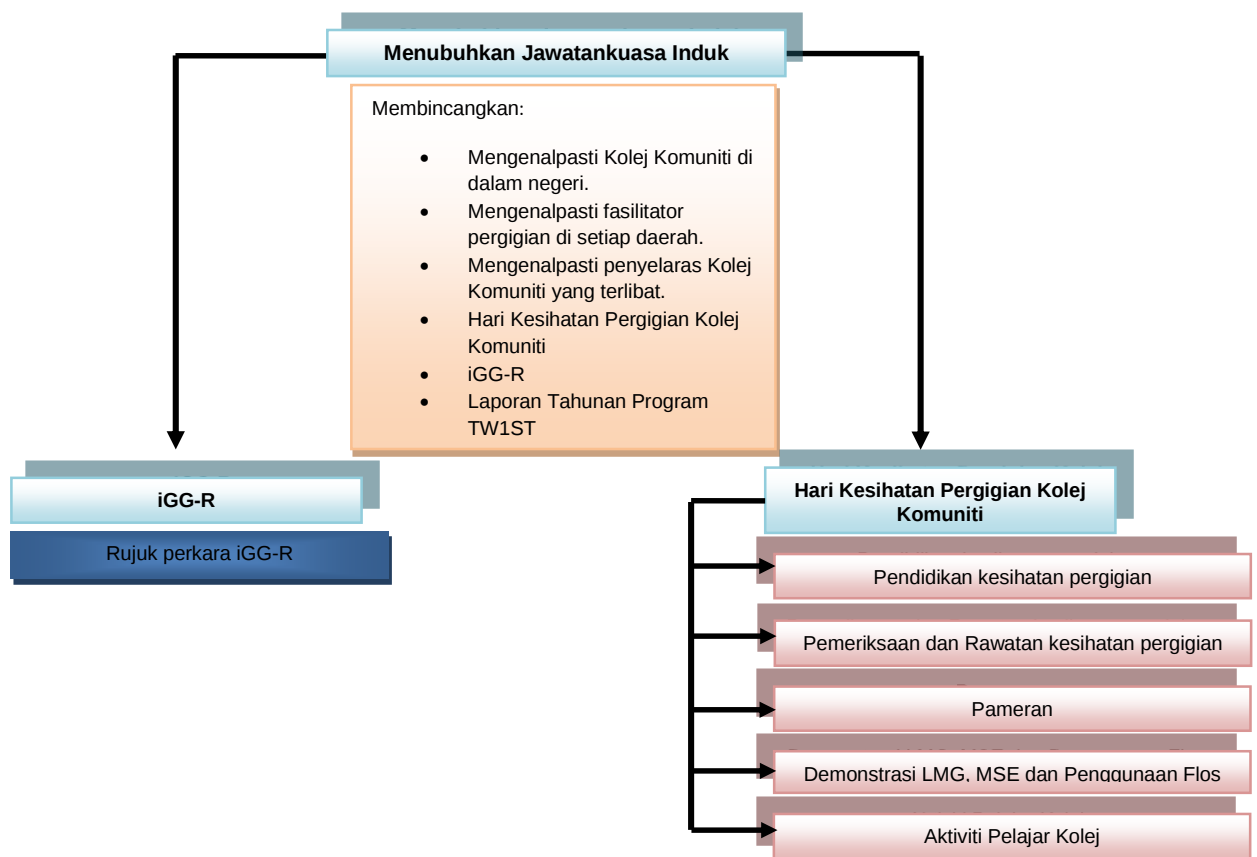
- Pembentukan Jawatankuasa Induk Program Kesihatan Pergigian Warga Kolej Komuniti (JIPWKK) yang terdiri daripada wakil Bahagian Kesihatan Pergigian dan Kolej Komuniti.
- Perancangan jadual program kesihatan pergigian untuk pelajar Kolej Komuniti dan mengemukakan maklumat kepada Bahagian Kesihatan Pergigian KKM.
- Memastikan jadual dimasukkan ke dalam takwim Kolej Komuniti dan Bahagian Kesihatan Pergigian (Negeri) di awal tahun.

Rajah 1: Proses Perancangan Program Kesihatan Pergigian Warga Kolej Komuniti

Bil	Aktiviti	Tindakan
1.	Mengenalpasti Kolej Komuniti di dalam negeri.	Penyelaras Pergigian Negeri
2.	Mengenalpasti Fasilitator Pergigian di setiap daerah.	Penyelaras Pergigian Negeri
3.	Mengenalpasti penyelaras Kolej Komuniti yang terlibat.	Pengarah Kolej Komuniti
4.	Menubuhkan Jawatankuasa Induk Program Kesihatan Pergigian Warga Kolej Komuniti yang akan membincangkan perancangan aktiviti: a. Hari Kesihatan Pergigian Kolej Komuniti b. Ikon Gigi Remaja (iGG-R) c. Laporan Program TW1ST Mesyuarat perlu diadakan sebelum Disember setiap tahun untuk: a. Tentukan tarikh pelaksanaan Hari Kesihatan Pergigian Kolej Komuniti. b. Dapatkan jumlah dan senarai nama pelajar Kolej Komuniti yang terlibat. Rancangkan aktiviti-aktiviti yang akan diadakan. (rujuk lampiran)	Pengerusi: Penyelaras Pergigian Negeri Ahli-ahli: Penyelaras Kolej Komuniti & Fasilitator Pergigian
	Mengemukakan maklumat penjadualan program ke Cawangan Promosi Bahagian Kesihatan Pergigian Kementerian Kesihatan Malaysia dan Bahagian Pembangunan Pelajar JPKK sebelum 31 Januari setiap tahun menggunakan borang PWK01.	Penyelaras Pergigian Negeri
	Menjalankan taklimat kepada personel pergigian dan pengurusan Kolej Komuniti yang terlibat dengan pelaksanaan program di peringkat kolej mengenai :	Fasilitator Pergigian & Penyelaras Kolej Komuniti

	a. Prosedur pelaksanaan program Hari Kesihatan Pergigian. b. Kandungan maklumat kesihatan pergigian. (lampiran)	
--	--	--

Rajah 2: Carta Alir Perancangan dan Pelaksanaan Program Kesihatan Pergigian Warga Kolej Komuniti

10. HARI KESIHATAN PERGIGIAN KOLEJ KOMUNITI

Hari Kesihatan Pergigian Kolej Komuniti juga dikenali sebagai TW1ST *ORAL HEALTH DAY* yang akan melibatkan semua warga Kolej Komuniti di Kolej Komuniti di seluruh Malaysia. Program ini akan memastikan semua pelajar Kolej Komuniti mencapai tahap *orally fit* dengan mendapatkan pemeriksaan dan rawatan pergigian sekali dalam tempoh pengajian mereka.

Aktiviti-aktiviti yang dijalankan ialah:

10.1 Pendidikan Kesihatan Pergigian

Aktiviti ini bertujuan untuk meningkatkan kesedaran pelajar mengenai kepentingan kesihatan pergigian yang akan diberikan oleh pegawai pergigian dan dibantu oleh iGG-R.

Kandungan Pendidikan Kesihatan Pergigian meliputi perkara tentang Maklumat Asas Kesihatan Pergigian dan Gaya Hidup Sihat.

10.2 Pemeriksaan dan Rawatan Kesihatan Pergigian

Semua pelajar Kolej Komuniti yang terlibat perlu menjalani pemeriksaan dan rawatan kesihatan pergigian sekali dalam tempoh pengajian semasa program ini dijalankan. Antara perkara-perkara yang perlu diberi perhatian:

- Rekod pemeriksaan dan rawatan ke dalam borang PWK03.
- Rujuk untuk rawatan lanjutan ke klinik berdekatan jika perlu.
- Sediakan laporan hasil pemeriksaan untuk diberikan kepada pihak kolej dan Bahagian Kesihatan Pergigian Kementerian Kesihatan Malaysia.

10.3 Pameran

Pameran diadakan untuk menjelaskan maklumat yang disampaikan semasa sesi pendidikan kesihatan pergigian dan untuk memberi panduan kepada pelajar secara praktikal tentang penjagaan kesihatan pergigian. Di antara perkara yang perlu diambil perhatian semasa pameran adalah:

- Pemilihan tempat dan jenis pameran yang sesuai.
- Menggalakkan pelajar melawat pameran.
- Kehadiran personel pergigian untuk memberi penerangan.

10.4 Demonstrasi Latihan Memberus Gigi, Penggunaan Flos Gigi dan Pemeriksaan Mulut Sendiri

Aktiviti ini membolehkan pelajar mengetahui cara memberus gigi dan memflos gigi dengan berkesan. Selain itu, pelajar juga boleh menjalankan pemeriksaan mulut sendiri untuk pengesanan awal lesi mulut. Aktiviti ini dilakukan secara tunjuk ajar oleh Ikon Gigi Remaja.

10.5 Cadangan Jadual Pelaksanaan Program Hari Kesihatan Pergigian Kolej Komuniti.

Rajah 3: Jadual Pelaksana Program Hari Kesihatan Pergigian Kolej Komuniti

Masa	Aktiviti
08.00 am - 08.30 am	Pendaftaran
08.30 am - 08.45 am	Pre Test Kaji Selidik Untuk Warga Kolej Komuniti
08.45 am - 09.30 am	Ceramah 1: Maklumat Asas Kesihatan Pergigian
09.30 am - 09.45 am	Rehat
09.45 am - 10.30 am	Ceramah 2: Gaya Hidup Sihat – Remaja Tampil Bergaya Dalam 1 Senyuman
10.30 am - 10.45 am	Sesi Soal Jawab
10.45 am - 01.00 pm	Pemeriksaan dan rawatan pergigian
01.00 pm - 02.00 pm	Rehat / Makan Tengah Hari
02.00 pm - 02.30 pm	Demonstrasi latihan memberus gigi, penggunaan flos dan pemeriksaan amalan sendiri (MSE)
02.30 pm - 05.00 pm	Persembahan dari warga Kolej Komuniti / pertandingan (poster / video / fotografi)

*Tempoh masa / hari program tertakluk kepada jumlah bilangan pelajar yang akan terlibat.

10.6 Pelaksanaan Aktiviti

Rajah 4: Pegawai yang bertanggungjawab untuk setiap aktiviti:

Bil.	Aktiviti	Tindakan
1.	a. Ceramah diberi oleh Pegawai Pergigian. b. Tetapkan 2 sesi ceramah (45 minit setiap sesi) berdasarkan sukatan Modul iGG-R. c. Pastikan kaedah penyampaian yang efektif dan menarik: • Gunakan pendekatan yang sesuai. • Gunakan pendekatan interaktif dan galakkan penyertaan aktif peserta. • Pastikan maklumat lengkap, tepat dan bersesuaian. d. Lakukan <i>pre test</i> dan <i>*post test</i> kepada pelajar yang terlibat pada Hari Kesihatan Pergigian Kolej Komuniti. <i>*Post test</i> dilakukan selepas 2 minggu pelaksanaan Hari Kesihatan Pergigian Kolej Komuniti oleh iGG-R. <i>*Borang post test</i> perlu diserahkan kepada fasilitator dan hasil analisa dihantar kepada Penyelaras Negeri. e. Rekod maklumat dalam borang PKP 101.	Pegawai Pergigian iGG-R Fasilitator Pergigian Personel Pergigian
2.	Pemeriksaan dan rawatan pergigian. a. Pemeriksaan dan rawatan pergigian direkodkan ke dalam Kad LP8. Seterusnya maklumat di rekod dalam borang PWK03 dan PWK04. b. Rujuk untuk rawatan lanjutan ke klinik berdekatan jika perlu. c. Sediakan laporan hasil pemeriksaan untuk diberikan kepada pihak kolej dan Bahagian	Pegawai Pergigian Fasilitator

	Kesihatan Pergigian Kementerian Kesihatan Malaysia. (rujuk borang PWK04)	Pergigian
3.	Pameran. a. Tentukan ruang pameran. Pilih tempat pameran yang sesuai dimana dapat menarik perhatian warga Kolej Komuniti. b. Adakan pameran dengan menggunakan bahan-bahan dari unit promosi kesihatan pergigian. c. Personel pergigian hadir untuk memberi penerangan mengenai bahan pameran kepada warga Kolej Komuniti. d. Rekod aktiviti dalam borang PKP 101 / 201.	Penyelaras Kolej Komuniti / Fasilitator Pergigian
4.	Demonstrasi latihan memberus gigi (LMG) dan penggunaan flos dan Pemeriksaan Mulut Sendiri (MSE). a. Sediakan bahan-bahan dan peralatan seperti: • Model gigi • Pewarna plak • Flos gigi • Cermin muka • Video LMG / Persembahan LMG b. Tetapkan tempat yang sesuai. c. Agihkan pelajar kepada beberapa kumpulan. d. Buat demonstrasi LMG dan penggunaan flos / pewarna plak (jika ada) MSE. e. Rekod aktiviti dalam borang PKP 101 / 201. *Aktiviti LMG boleh dilakukan mengikut kreativiti Fasilitator Pergigian / iGG-R.	Penyelaras Kolej Komuniti Fasilitator Pergigian iGG-R Pelajar
5.	Aktiviti Pelajar Kolej Komuniti. a. Penyelaras kolej komuniti perlu merancang aktiviti bertemakan “Dalam Satu Senyuman” seperti: • Pertandingan poster • Pertandingan video pergigian • Pertandingan fotografi	Penyelaras Kolej Komuniti iGG-R

	• LMG berirama • Parodi / pentomin / bercerita / busker • Pertandingan inovasi dan reka cipta • Kuiz Kesihatan Pergigian	Pelajar
	b. Semua pelajar digalakkan untuk menyertai aktiviti aktiviti yang dirancang. c. Hadiah / cenderamata / sijil penyertaan disediakan kepada pelajar yang terlibat.	Fasilitator Pergigian /Penyelaras Kolej Komuniti

11 IKON GIGI REMAJA

11.1 Pengenalan

Bahagian Kesihatan Pergigian akan melatih sukarelawan dari kalangan pelajar Kolej Komuniti tentang kesihatan dan amalan kesihatan pergigian yang dikenali sebagai Ikon Gigi Remaja (iGG-R).

Tujuan iGG-R ini adalah untuk membina jaringan sukarelawan pergigian yang mahir tentang kesihatan pergigian dan cara penjagaan kesihatan pergigian untuk disampaikan kepada rakan-rakan mereka.

Untuk memastikan keberkesanan Promosi Kesihatan Pergigian melalui khidmat iGG-R, pelajar akan dilatih dan dibekalkan dengan alat bantuan mengajar bagi menyampaikan maklumat kepada warga Kolej Komuniti lain.

Sebagai tanda pengenalan diri, iGG-R turut dibekalkan dengan dengan *vest* dan *button badge*. Penglibatan pelajar di dalam program ini juga merupakan satu nilai tambah bagi ko-kurikulum mereka.

IGG-R akan memupukkan mesej berdasarkan dari modul yang dibina oleh Bahagian Kesihatan Pergigian berdasarkan keperluan golongan remaja.

11.2 Definisi

- a) **Penyelaras Pergigian Kolej Komuniti Peringkat Negeri**
Pegawai Pergigian yang dilantik oleh Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Pergigian) yang bertanggungjawab menyelaras dan memantau pelaksanaan program.
- b) **Fasilitator Pergigian**
Pegawai Pergigian yang dilantik oleh Penyelaras Pergigian dengan kelulusan TPKN (Pergigian) untuk membimbing dan memantau iGG-R.
Merupakan Pegawai Pergigian dari klinik pergigian yang berhampiran dengan kolej.
- c) **Penyelaras Kolej Komuniti**
Penyelaras Kolej Komuniti yang dilantik oleh Pengarah Kolej Komuniti dan merupakan Pegawai Pembangunan Pelajar / penyelaras / pensyarah yang akan menyelaras pelaksanaan program iGG-R di Kolej Komuniti.
- d) **Ikon Gigi Remaja**
Wakil pelajar Kolej Komuniti merupakan sukarelawan yang akan bertindak sebagai pemudah cara untuk meningkatkan kesedaran warga Kolej Komuniti dan masyarakat berkenaan kepentingan kesihatan pergigian.

11.3 Kriteria

- a) **Fasilitator Pergigian dan Penyelaras Pergigian Kolej Komuniti:**
Ciri-ciri Fasilitator Pergigian adalah di antara berikut:
 - Perkhidmatan > 3 tahun.
 - Percaya kepada kebolehan orang lain.
 - Penyabar dan sudi mendengar.
 - Terbuka untuk belajar kemahiran baru.
 - Berkeyakinan diri dan tidak angkuh.

- Mengaplikasikan pertimbangan akal untuk disesuaikan mengikut keadaan.
- Menghormati pendapat orang lain.
- Mempunyai pemikiran kreatif dan inovatif.
- Fleksibel dalam mengubah suai teknik, 'mood' dan aktiviti mengikut keperluan (tidak *rigid*).
- Berminat (*passionate*) dalam aktiviti promosi kesihatan pergigian.

b) Ahli iGG-Remaja:

Pemilihan sukarelawan iGG-R adalah dari kalangan pelajar Kolej Komuniti semester 2 dan ke atas.

Pelajar Kolej Komuniti yang dipilih sebagai sukarelawan iGG-R perlulah mempunyai ciri-ciri berikut:

- Penyabar dan sudi mendengar.
- Terbuka untuk belajar kemahiran baru.
- Berkeyakinan diri dan tidak angkuh.
- Mengaplikasikan pertimbangan akal untuk disesuaikan mengikut keadaan.
- Menghormati pendapat orang lain.
- Mempunyai pemikiran kreatif dan inovatif.
- Fleksibel dalam mengubah suai teknik, 'mood' dan aktiviti mengikut keperluan (tidak *rigid*).
- Berminat (*passionate*) dalam aktiviti promosi kesihatan pergigian.

11.4 Alat Bantu Mengajar

a) Modul

Bagi memudahkan iGG-R menyampaikan maklumat kesihatan pergigian, modul yang telah dibangunkan akan digunakan sebagai sumber rujukan iGG-R.

Enam (6) modul tersebut ialah:

- i. Skop pengenalan
- ii. Kenali Gigi Anda
- iii. Ketahui Masalah Pergigian
- iv. Penjagaan Pergigian dan Pencegahan
- v. Tampil Bergaya Dalam Satu Senyuman
- vi. Rokok Merosakkan Diri

Modul-modul tersebut adalah dalam bentuk *booklet* dan ia dibuat secara ringkas, senang difahami serta mudah disampaikan oleh iGG-R kepada warga Kolej Komuniti.

Modul-modul ini akan ditambahbaik dari semasa ke semasa selaras dengan perkembangan pengetahuan ahli iGG-R.

- b) Model gigi dan berus gigi
Model gigi dan berus akan dibekalkan (pinjaman) oleh Bahagian Kesihatan Pergigian KKM kepada penyelaras Kolej Komuniti.
- c) Bahan-bahan lain
iGG-R juga akan dibekalkan bahan-bahan seperti pamflet dan poster dan bahan-bahan bacaan kesihatan pergigian sebagai bahan rujukan sampingan.

11.5 Fungsi dan Peranan

Fungsi dan peranan Penyelaras Pergigian, Fasilitator Pergigian, Penyelaras Pergigian Kolej Komuniti dan Ikon Gigi Remaja (iGG-R).

Rajah 5: Fungsi dan peranan

Penyelaras Pergigian	Fasilitator Pergigian	Penyelaras Pergigian Kolej Komuniti	Ikon Gigi Remaja (iGG-R)
Bertanggungjawab menyelaraskan dan	Membimbing dan mengenali	Memilih iGG-R yang	Sebagai <i>role model</i> di

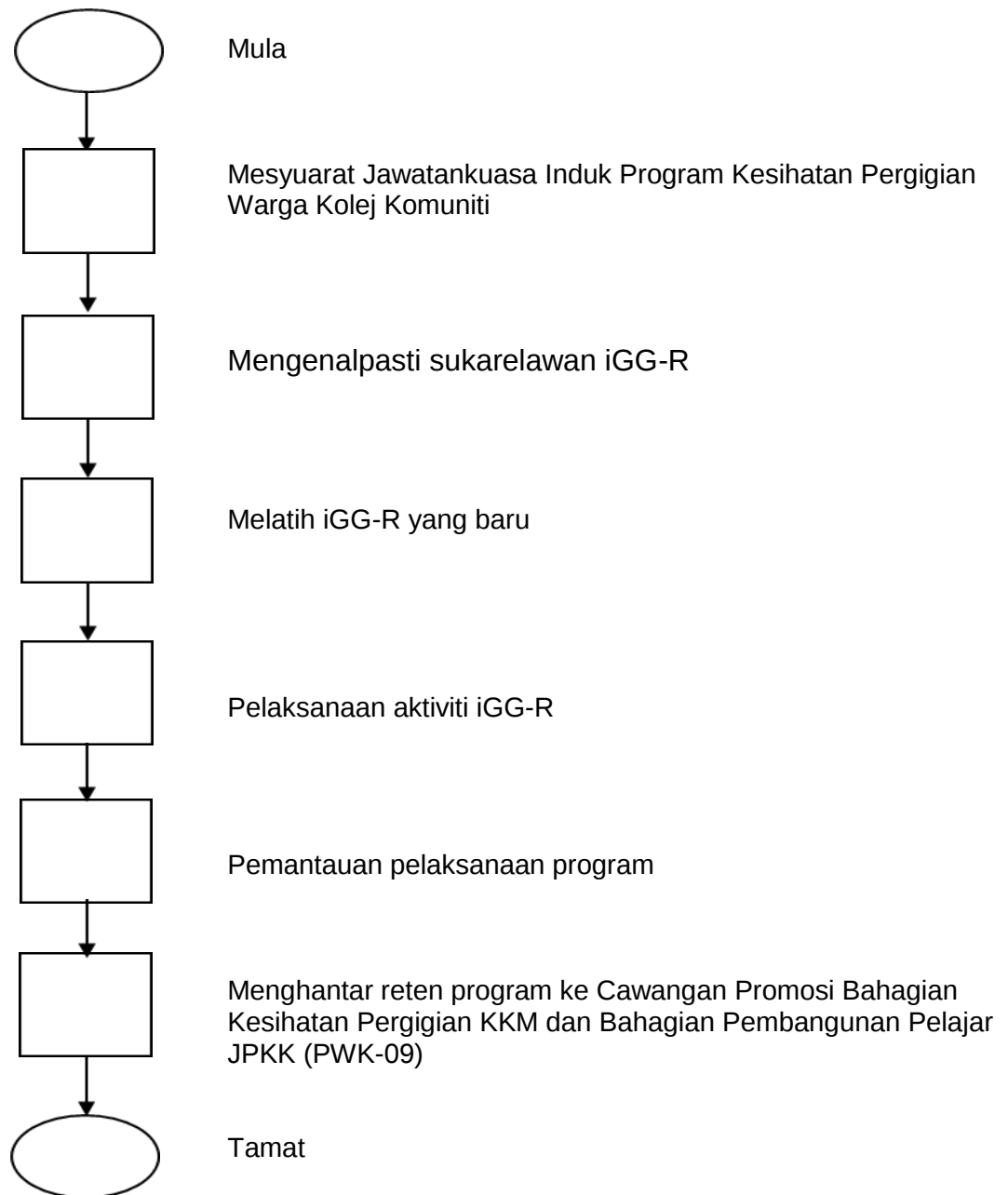
memantau program iGG-R di peringkat negeri bagi mempromosikan kesihatan pergigian di kalangan pelajar. Menjadi pakar rujuk bagi setiap negeri dalam menyampaikan maklumat kesihatan pergigian di kalangan pelajar. Membuat latihan lanjutan kepada Fasilitator Pergigian dalam penggunaan modul iGG-R. Memastikan latihan dijalankan bagi setiap daerah.	setiap iGG-R bagi memudahkan proses pemantauan. Memastikan setiap iGG-R menghantar buku laporan aktiviti iGG-R kepada fasilitator pergigian Lampiran (PWK-07). Memastikan fasilitator pergigian menghantar reten kepada Penyelaras Pergigian (Negeri) sebelum atau pada 10hb setiap bulan Lampiran (PWK-08). Penyelaras negeri akan <i>compile</i> reten bagi negeri Lampiran (PWK-09). Mengenalpasti masalah yang dihadapi oleh iGG-R dan mencari jalan penyelesaian. Melatih iGG-R baru.	menepati kriteria yang ditetapkan. Memantau program yang dijalankan melalui buku laporan aktiviti iGG-R Lampiran (PWK-07). Menyelaras permohonan alat bantu mengajar dari KKM. Memohon tajaan ubat dan berus gigi dari syarikat yang berkenaan. Melatih iGG-R baru.	kalangan warga kolej. Mampu mengendalikan / menganjurkan ceramah kepada pelajar menggunakan modul iGG-R yang telah diajar secara formal / tidak formal. Sekiranya perlu, mereka boleh meminta bantuan khidmat nasihat fasilitator negeri / daerah yang telah dilantik. Menghantar buku laporan aktiviti iGG-R Lampiran (PWK-07) kepada fasilitator pergigian sebelum atau pada 7hb setiap bulan.
--	--	--	---

11.6 Pelaksanaan Program iGG-R

Rajah 6: Pelaksanaan Program iGG-R

Bil.	Aktiviti	Tindakan
1.	Mesyuarat Jawatankuasa Induk Program Kesihatan Pergigian Warga Kolej Komuniti.	Penyelaras Pergigian
2.	Mengenalpasti sukarelawan iGG-R.	Penyelaras Pergigian Kolej Komuniti
3.	Menjalankan TOT untuk melatih iGG-R yang baru.	Penyelaras Pergigian, Peyelaras Kolej Komuniti, iGG-R
3.	Pelaksanaan aktiviti TOT	iGG-R
4.	Pemantauan pelaksanaan program: a. Reten dihantar kepada fasilitator pergigian sebelum atau pada 7hb setiap bulan (PWK-07). b. Reten dihantar kepada penyelaras pergigian sebelum atau pada 10hb setiap bulan (PWK-08). c. Reten dikumpul oleh penyelaras negeri (PWK-09).	iGG-R Fasilitator Pergigian Penyelaras Pergigian
5.	Menghantar reten program ke Cawangan Promosi Bahagian Kesihatan Pergigian KKM dan Bahagian Pembangunan Pelajar JPKK dua (2) kali setahun sebelum 31 Januari dan 31 Julai setiap tahun.	Penyelaras Pergigian

11.7 Carta Aliran Pelaksanaan iGG-R

11.8 Bengkel Untuk Memilih iGG-R

Bengkel iGG-R diadakan setiap kali ada sukarelawan iGG-R baru.

Tujuan bengkel ini diadakan adalah untuk memberi pendedahan kepada sukarelawan iGG-R baru untuk memahami konsep kesukarelawan iGG-R dan modul-modul yang digunakan.

- a) Jangka masa - 2 hari
- b) Tempat - Kolej Komuniti
- c) Jumlah Peserta - Mengikut keperluan
- d) Aktiviti:
 - Ceramah
 - Kerja berkumpulan
 - Pembentangan

Rajah 8: Jadual Bengkel Kesihatan Pergigian iGG-R

HARI PERTAMA	
Masa	Aktiviti
8.00 am – 8.30 am	Pendaftaran
8.30 am – 9.00 am	Taklimat Program dan Sesi <i>ice-breaking</i>
9.00 am – 10.30 am	Ceramah 1: Kenali Gigi Anda
10.30 am – 11.00 am	Minum pagi
11.00 am – 12.30 pm	Ceramah 2: Ketahui Masalah Pergigian
12.30 pm – 2.00 pm	Makan Tengahari
2.00 pm – 3.30 pm	Ceramah 3: Penjagaan Kesihatan Pergigian dan Pencegahan
3.30 pm – 5.00 pm	Ceramah 4: Tampil Bergaya dalam Satu Senyuman
5.00 pm	Minum petang dan Bersurai

HARI KEDUA	
Masa	Aktiviti
08.30 am - 10.30 am	Kerja Kumpulan
10.30 am - 11.00 am	Minum pagi
11.00 am - 12.30 pm	Pembentangan Kumpulan
12.30 pm - 02.00 pm	Makan Tengahari
02.00 pm - 03.30 pm	Pembentangan Kumpulan
03.30 pm - 04.30 pm	Sesi Soal Jawab
04.30 pm - 05.00 pm	Majlis Penutupan dan Penyampaian Sijil
05.00 pm	Bersurai

12. PEMANTAUAN PROGRAM KESIHATAN PERGIGIAN WARGA KOLEJ KOMUNITI

Untuk memastikan program dijalankan di semua Kolej Komuniti, laporan berikut perlu dihantar:

12.1 Sebelum Pelaksanaan:

Maklumat mengenai perancangan program kesihatan pergigian warga Kolej Komuniti dirancang melalui mesyuarat jawatankuasa Kolej Komuniti dan perancangan tersebut direkodkan menggunakan borang PWK-01 sebelum akhir Disember setiap tahun. Kompilasi borang PWK-01 hendaklah dikemukakan kepada Bahagian Kesihatan Pergigian, KKM melalui Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri Pergigian (TPKN (G)) sebelum tarikh 31 Januari setiap tahun.

12.2 Selepas Pelaksanaan:

- a) Laporan mengenai hasil program dikemukakan dalam borang PWK-02 sebelum akhir Disember setiap tahun. Kompilasi borang PWK-02 hendaklah dikemukakan kepada Bahagian Kesihatan Pergigian, KKM melalui TPKN (G) sebelum tarikh **31 Januari tahun berikutnya**.
- b) Pemeriksaan kesihatan mulut direkodkan melalui kad rawatan LP8 dan borang pemeriksaan mulut (borang PWK-3 dan PWK-4).
- c) Untuk aktiviti promosi yang dijalankan, retan PKP 201 hendaklah dikompilasi oleh fasilitator pergigian dan dihantar ke penyelarasan negeri sebelum akhir Disember.

12.3 Ikon Gigi Remaja

Reten pelaksanaan aktiviti (PWK-7, PWK-8, PWK-9) yang dijalankan oleh iGG-R hendaklah dihantar kepada fasilitator pergigian 2 kali setahun untuk semakan pelaksanaan.

13. PENILAIAN PROGRAM KESIHATAN PERGIGIAN WARGA KOLEJ KOMUNITI

Penilaian dibuat untuk mengetahui keberkesanan penyampaian maklumat kesihatan pergigian kepada pelajar semasa pelaksanaan program di Kolej Komuniti. Penilaian dibuat melalui tiga cara iaitu:-

- a) Borang Kajiselidik untuk Kolej Komuniti (borang PWK-05) – untuk menilai aspek pengetahuan, amalan dan sikap sebelum (*pre-test*) dan selepas (*post-test*). *Post-test* akan dijalankan 2 minggu selepas tarikh pelaksanaan program.
- b) Borang Penilaian Keberkesanan Program (borang PWK-06) – untuk mendapatkan maklumbalas dari peserta mengenai keberkesanan

pelaksanaan program.

- c) Penilaian semula jangka panjang: Menilai semula keadaan kesihatan mulut keatas pelajar sebelum menamatkan pengajian (borang PWK-03) – hanya untuk pelajar yang mengikuti pengajian selama sekurang-kurangnya 16 bulan atau lebih tempoh pengajian.

Pemantauan dan penilaian perlu dijalankan oleh fasilitator pergigian dan pegawai penyelarar kolej program ini. Laporan keseluruhan program ini hendaklah disediakan oleh fasilitator pergigian dan pegawai pergigian penyelarar. Contoh laporan ringkas yang boleh disediakan adalah seperti di PWK-10.

14. PENGUKUHAN PROGRAM KESIHATAN PERGIGIAN WARGA KOLEJ KOMUNITI

Sebagai langkah pengukuhan program ini, satu konvensyen dikalangan iGG-R perlu diadakan setiap 2 tahun sekali di peringkat kebangsaan.

Tujuan konvensyen ini adalah:

- a) Sebagai acara penghargaan ke atas usaha-usaha yang telah dijalankan oleh iGG-R dalam mempromosikan kepentingan kesihatan pergigian.
- b) Untuk memastikan kesinambungan peranan iGG-R setelah meninggalkan Kolej Komuniti.
- c) Untuk meneruskan usaha kolaborasi di antara Kolej Komuniti dan pihak pergigian.

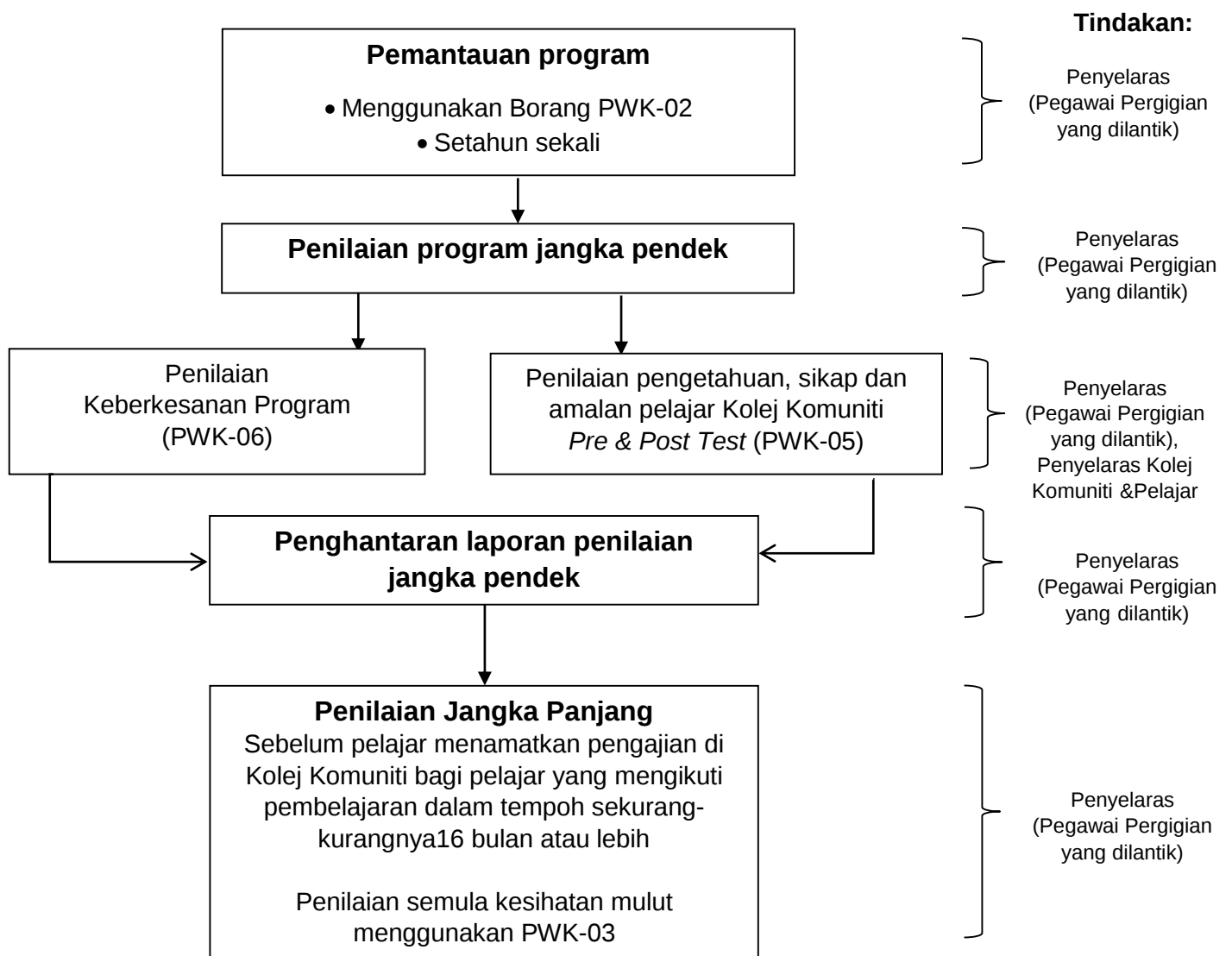
Di antara cadangan pengisian konvensyen ini adalah:

- a) Perkongsian pengalaman oleh iGG-R.
- b) Anugerah iGG-R terbaik.
- c) Pameran Kesihatan Pergigian.

d) Pembentangan penilaian program ini.

Tanggungjawab penganjuran konvensyen ini adalah peranan bersama di antara Jabatan Pendidikan Kolej Komuniti dan Bahagian Kesihatan Pergigian, Kementerian Kesihatan Malaysia.

Rajah 9: Carta Alir Pemantauan dan Penilaian Program Kesihatan Pergigian Kolej Komuniti

15. RUJUKAN

1. Commonwealth Youth Programme
<http://thecommonwealth.org/history-of-the-commonwealth/commonwealth-youth-programme-cyp-fund-established>, 2016.
2. Jabatan Perangkaan Malaysia, 2014. Anggaran Penduduk berasaskan data Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2010.
3. Oral Health Division, Ministry Of Health, Malaysia; National Oral Health Survey Of Adults 2010
4. Institute for Public Health, Ministry of Health, Malaysia; National Health & Morbidity Survey 2015
5. Institute for Public Health, Ministry of Health, Malaysia; Global Adult Tobacco Survey 2011
6. Iran Herman dan Saadah Yahya. Tingkahlaku Lepak di Kafe Siber, 2004

16. LAMPIRAN

1. Perancangan Program Kesihatan Pergigian Warga Kolej Komuniti (TW1ST)
2. Data Pelaksanaan Program Kesihatan Pergigian Untuk Kolej Komuniti
3. Borang Pemeriksaan Kesihatan Pergigian Untuk Kolej Komuniti
4. Kompilasi Pemeriksaan Kesihatan Pergigian Untuk Kolej Komuniti
5. Borang Kaji Selidik Untuk Warga Kolej Komuniti
6. Borang Penilaian Hari Kesihatan Pergigian Warga Kolej Komuniti
7. Laporan Aktiviti Ahli iGG-R
8. Laporan Ringkas Dan Penilaian Program Kesihatan Pergigian Warga Kolej Komuniti

PWK-01

PERANCANGAN PROGRAM KESIHATAN PERGIGIAN WARGA KOLEJ KOMUNITI (TW1ST)

TAHUN: _____

NEGERI: _____

PEGAWAI PENYELARAS NEGERI:

BIL	KOLEJ KOMUNITI	TARIKH TENTATIF HARI KESIHATAN PERGIGIAN	ENROLMEN PELAJAR KOLEJ KOMUNITI	FASILITATOR PERGIGIAN (Nama dan email)	PENYELARAS KOLEJ KOMUNITI (Nama dan email)	AKTIVITI

PWK-02

DATA PELAKSANAAN PROGRAM KESIHATAN PERGIGIAN UNTUK KOLEJ KOMUNITI

NEGERI: _____

TAHUN : _____

BIL	KOLEJ KOMUNITI	TARIKH PELAKSANAAN HARI KESIHATAN PERGIGIAN	MAKLUMAT WARGA KOLEJ KOMUNITI					NAMA PERSONEL TERLIBAT		
			KOD PROGRAM	SEMESTER	ENROLMEN	BILANGAN PENYERTAAN	%	iGG-R	PENYELARAS KOLEJ KOMUNITI	FASILITATOR PERGIGIAN

BORANG PEMERIKSAAN KESIHATAN PERGIGIAN UNTUK KOLEJ KOMUNITI

Kolej Komunitii: _____

Tarikh: _____ Pemeriksa : _____

BIL.	NamaPelajar	GIS SKOR	D	M	F	X	PerluRawatan	BK	TPR

GIS SKOR:	Status kesihatanpergigian	PerluRawatan	BK:Bebaskaries	TPR:Tidak Perlu Rawatan
0:Tiada Gingivitis, Tiada Kalkulus	D – Decayed	T: TidakPerlu	T:Tidak	T:Tidak
1: Tiada Gingivitis, Ada Kalkulus	M – Missing due to caries	Y:Perlu	Y:Ya	Y:Ya
2 : Ada Gingivitis, Tiada Kalkulus	F – Filled			
3: Ada Gingivitis, Ada Kalkulus	X – Indicated for extraction			

KOMPILASI PEMERIKSAAN KESIHATAN PERGIGIAN UNTUK KOLEJ KOMUNITI
(SUMMARY DATA FROM PWK-03)

NEGERI : _____

Kolej Komuniti	Bil. Pelajar Diperiksa	Pelajar dengan skor GIS				D	M	F	X	Mean DMFX	Bil. Pelajar Perlu Rawatan	Bil. BK	%BK	Bil. TPR	%TPR	Kes Selesai
		0	1	2	3											
JUMLAH																

$$\text{Mean DMFX} = \frac{\text{Jumlah DMFX}}{\text{Bil Pelajar Diperiksa}}$$

BORANG KAJI SELIDIK UNTUK WARGA KOLEJ KOMUNITI

Arahan:

Bulatkan **satu** jawapan sahaja untuk soalan-soalan berikut:

BAHAGIAN I: PENGETAHUAN

1. Bilakah perlu mengganti berus gigi?
☐ 3 bulan
☐ 6 bulan
☐ Tidak tahu
2. Berapa kali sekurang-kurangnya kita perlu menjalani pemeriksaan gigi setahun?
☐ 1 kali
☐ 2 kali
☐ Bila sakit sahaja
3. Penyakit gusi akan menyebabkan gigi berlubang?
☐ Betul
☐ Salah
☐ Tidak tahu
4. Karies gigi akan menyebabkan gigi bergoyang?
☐ Betul
☐ Salah
☐ Tidak tahu
5. Plak gigi yang keras adalah
☐ Karies gigi
☐ Sisa makanan yang melekat pada gigi
☐ Karang gigi

BAHAGIAN II: AMALAN

1. Saya menggunakan ubat gigi berfluorida

☐

Ya

☐

Tidak

☐

Tidakpasti

2. Saya berkumur setiap kali selepas makan

☐

Ya

☐

Tidak

☐

Kadang-kadang

3. Saya menggunakan flos gigi untuk membersihkan makanan di celah gigi

☐

Ya

☐

Tidak

☐

Kadang-kadang

4. Saya makan snek di luar waktu makan utama

☐

Ya

☐

Tidak

☐

Kadang-kadang

5. Saya merokok atau vape?

☐

Ya

☐

Tidak

☐

Kadang-kadang

BAHAGIAN III: SIKAP

1. Saya rasa merokok boleh menyebabkan kanser mulut

☐

Ya

☐

Tidak

2. Saya rasa perlu berjumpa doktor gigi bila sakit gigi sahaja

☐

Ya

☐

Tidak

3. Saya rasa gigi susu tidak perlu dijaga disebabkan ia akan diganti dengan gigi kekal

☐

Ya

☐

Tidak

4. Saya rasa penyakit gusi tidak menyebabkan kehilangan gigi

☐

Ya

☐

Tidak

5. Saya rasa fluorida berlebihan membahayakan kesihatan

☐

Ya

☐

Tidak

BORANG PENILAIAN HARI KESIHATAN PERGIGIAN WARGA KOLEJ KOMUNITI

Tarikh: _____

Tempat : _____

Tandakan (/) pada ruang perkara yang dinilai

A. PENILAIAN PROGRAM

SOALAN	PERKARA YANG DINILAI			CADANGAN / KOMEN PESERTA
Manfaat kepada Peserta	Tidak bermanfaat	Bermanfaat	Sangat bermanfaat	
Kandungan program	Tidak mencukupi / sesuai	Mencukupi / sesuai	Sangat mencukupi / sesuai	
*Masa yang diperuntukkan	Tidak mencukupi	Mencukupi	Terlalu lama	
Relevan untuk digunapakai	Tidak relevan	Relevan dan boleh digunapakai	Sangat relevan untuk digunapakai	
Pencapaian Objektif	Tidak tercapai	Tercapai	Tercapai dan sangat berkesan	

B. PENILAIAN PENCERAMAH / IGG-R

Petunjuk: TM : Tidak Memuaskan

M : Memuaskan

SM : Sangat Memuaskan

PENCERAMAH / iGG-R	Tajuk Ceramah	PERKARA YANG DINILAI	TM	M	SM
1.		Isi Kandungan			
		Persembahan			
		Kaitan Kandungan dengan Program			
2.		Isi Kandungan			
		Persembahan			
		Kaitan Kandungan dengan Program			
3.		Isi Kandungan			
		Persembahan			
		Kaitan Kandungan dengan Program			

CADANGAN LAIN DARIPADA PESERTA sekiranya ada:

BAHAGIAN KESIHATAN PERGIGIAN KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA
LAPORAN AKTIVITI AHLI iGGR

Bulan : _____ Tahun: _____

Nama iGGR : _____

Nama Fasilitator : _____

Kolej Komuniti : _____

Daerah : _____

Negeri : _____

Bil.	Tarikh	Tempat	Skop	Bilangan Peserta			Catatan
				Semua	Lelaki	Perempuan	
1							
2							
3							
4							

PWK-08

BAHAGIAN KESIHATAN PERGIGIAN KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA
LAPORAN AKTIVITI AHLI iGGR

Bulan : _____ Tahun: _____

Nama Fasilitator : _____

Daerah : _____

Negeri : _____

Bil.	Daerah	Bilangan		Bilangan peserta			Catatan
		Fasilitator	iGG-R	Semua	Lelaki	Perempuan	

PWK-09

BAHAGIAN KESIHATAN PERGIGIAN KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA
LAPORAN AKTIVITI AHLI iGGR

Bulan : _____ Tahun: _____

Nama Penyelaras : _____

Negeri : _____

Bil.	Daerah	Bilangan		Bilangan peserta			Catatan
		Fasilitator	iGG-R	Semua	Lelaki	Perempuan	

LAPORAN RINGKAS PENILAIAN
PROGRAM KESIHATAN PERGIGIAN WARGA KOLEJ KOMUNITI
BAGI NEGERI _____ TAHUN _____

1. PENDAHULUAN

Program Kesihatan Pergigian Warga Kolej Komuniti bagi tahun.....telah diadakan di Kolej Komunitipada

Laporan ringkas penilaian program kesihatan pergigian warga Kolej Komuniti ini merupakan hasil analisa dari 3 jenis penilaian yang dijalankan ke atas program ini. Penilaian yang dijalankan adalah ke atas:

- i. Perubahan pengetahuan, amalan dan sikap para pelajar Kolej Komuniti setelah pelaksanaan hari kesihatan mulut. Data ini didapati dari borang kajiselidik PWK-05 secara *pre-test* (sebelum pelaksanaan Hari Kesihatan Mulut) dan *post-test* (selepas 2 minggu pelaksanaan Hari Kesihatan Mulut)
- ii. Keberkesanan pelaksanaan Hari Kesihatan Mulut dari segi penganjuran, pengisian aktiviti serta penilaian ke atas penceramah atau iGG-R yang terlibat semasa Hari Kesihatan Mulut tersebut. Data ini diperolehi dari borang keberkesanan pelaksanaan program iaitu PWK-06.
- iii. Status Kesihatan Mulut para pelajar yang telah menjalani pemeriksaan dan rawatan pergigian semasa program ini. Data ini diperolehi dari kad rawatan LP8, PWK-03 dan PWK-04.

2. HASIL ANALISA

- i. **Perubahan pengetahuan, amalan dan sikap pelajar Kolej Komuniti sebelum dan selepas pelaksanaan Hari Kesihatan Mulut (Data dari PWK-05)**

Bilangan pelajar terlibat dalam kajiselidik =orang (n)

Bilangan enrolmen pelajar semasa Hari Kesihatan Mulut = orang (N)

Peratus responden terlibat dalam kajiselidik

$$= \frac{n}{N} \times 100\% =$$

.....%

A. PENGETAHUAN

NO. SOALAN	<i>PRE TEST</i>		<i>POST TEST</i>		ULASAN (Terdapat peningkatan, penurunan atau tiada perubahan)
	Bil pelajar dengan jawapan yang betul (A)	% jawapan betul (A/n x 100%)	Bil pelajar dengan jawapan yang betul (B)	% jawapan betul (B/n x 100%)	
1					
2					
3					
4					
5					

Rumusan :

B. AMALAN

NO. SOALAN	<i>PRE TEST</i>		<i>POST TEST</i>		ULASAN (Terdapat peningkatan , penurunan atau tiada perubahan)
	Bil pelajar dengan jawapan yang betul (A)	% jawapan betul ($A/n \times 100\%$)	Bil pelajar dengan jawapan yang betul (B)	% jawapan betul ($B/n \times 100\%$)	
1					
2					
3					
4					
5					

Rumusan :

C. SIKAP

NO. SOALAN	<i>PRE TEST</i>		<i>POST TEST</i>		ULASAN (Terdapat peningkatan , penurunan atau tiada perubahan)
	Bil pelajar dengan jawapan yang betul (A)	% jawapan betul ($A/n \times 100\%$)	Bil pelajar dengan jawapan yang betul (B)	% jawapan betul ($B/n \times 100\%$)	
1					
2					
3					
4					
5					

Rumusan :

ii. Keberkesanan pelaksanaan Hari Kesihatan Mulut (Data dari PWK-06)

a. Penilaian Program (Hari Kesihatan Mulut)

Bilangan pelajar yang memberi maklumbalas :(n)
 Enrolmen pelajar :(N)
 Peratus responden :(n/N x 100%)

Aspek	Bil. Peserta yang mendapati			Ulasan
Manfaat kepada peserta	Tidak bermanfaat	Bermanfaat	Sangat bermanfaat	

Aspek	Bil. Peserta yang mendapati			Ulasan
Kandungan program	Tidak mencukupi	Mencukupi	Sangat mencukupi	

Aspek	Bil. Peserta yang mendapati			Ulasan
Masa yang diperuntukkan	Tidak mencukupi	Mencukupi	Sangat mencukupi	

Aspek	Bil. Peserta yang mendapati			Ulasan
Sesuai untuk digunapakai	Tidak sesuai	Sesuai	Sangat sesuai	

Aspek	Bil. Peserta yang mendapati			Ulasan
Pencapaian objektif	Tidak tercapai	Tercapai	Sangat tercapai	

Rumusan :

b. Penilaian Penceramah/ IGG-R (Data Dari PWK-06)

Nama penceramah/ iGG-R	Perkara yang dinilai	Bil. Peserta yang mendapati			Ulasan
		Tidak memuaskan	Memuaskan	Sangat Memuaskan	
	Isi Kandungan				
	Persembahan				
	Kaitan Kandungan dengan program				

Nama penceramah/ iGG-R	Perkara yang dinilai	Bil. Peserta yang mendapati			Ulasan
		Tidak memuaskan	Memuaskan	Sangat Memuaskan	
	Isi Kandungan				
	Persembahan				
	Kaitan Kandungan dengan program				

Nama penceramah/ iGG-R	Perkara yang dinilai	Bil. Peserta yang mendapati			Ulasan
		Tidak memuaskan	Memuaskan	Sangat Memuaskan	
	Isi Kandungan				
	Persembahan				
	Kaitan Kandungan dengan program				

Cadangan dari peserta (sekiranya ada) dan Rumusan :

iii. Penilaian semula jangka panjang (pemeriksaan semula mulut setelah 16 bulan) (Data dari PWK-04 sebelum dan selepas)

a. Skor GIS (*Gingival Index For Schoolchildren*)

Skor GIS	Sebelum		Selepas 16 bulan		ULASAN (Terdapat peningkatan, penurunan atau tiada perubahan)
	Bil pelajar	% pelajar	Bil pelajar	% pelajar	
0					
1					
2					
3					

Ulasan :

b. DMFX

DMFX	Sebelum		Selepas 16 bulan		ULASAN (Terdapat peningkatan, penurunan atau tiada perubahan)
	Bil pelajar	% pelajar	Bil pelajar	% pelajar	
D					
M					
F					
X					

Ulasan:

c. Perlu Rawatan

Sebelum		Selepas 16 bulan		ULASAN (Terdapat peningkatan, penurunan atau tiada perubahan)
Bil pelajar	% pelajar	Bil pelajar	% pelajar	

d. Bebas Karies

Sebelum		Selepas 16 bulan		ULASAN (Terdapat peningkatan, penurunan atau tiada perubahan)
Bil pelajar	% pelajar	Bil pelajar	% pelajar	

e. Tidak Perlu Rawatan

Sebelum		Selepas 16 bulan		ULASAN (Terdapat peningkatan, penurunan atau tiada perubahan)
Bil pelajar	% pelajar	Bil pelajar	% pelajar	

3. RUMUSAN KESELURUHAN

Laporan disediakan oleh:

17. PENGHARGAAN

<p>1 Dr Nomah binti Taharim
Pengarah Bahagian Penjagaan Kesihatan Pergigian
Kementerian Kesihatan Malaysia</p> | <p>2 Tn. Hj. Wan Mohamad Nasir bin Wan Abdul Rahman
Pengarah Bahagian Pembangunan Pelajar
Jabatan Pendidikan Kolej Komuniti
Kementerian Pendidikan Tinggi</p> |
|---|--|
-
- Bahagian Kesihatan Pergigian**
<p>3 Dr Kamariah binti Ibrahim
TKPN (Pergigian)
Pejabat Timbalan Pengarah Negeri Johor
Jabatan Kesihatan Negeri Johor</p>	<p>4 Dr Sharol Lail bin Sujak
Pakar Pergigian Kesihatan Awam
Cawangan Promosi Kesihatan Pergigian
Bahagian Kesihatan Pergigian
Kementerian Kesihatan Malaysia</p>
<p>5 Dr Rohana binti Abu Kassim
TKPN (Pergigian)
Pejabat Timbalan Pengarah Negeri Kelantan
Jabatan Kesihatan Negeri Kelantan</p>	<p>6 Dr Jamaliah binti Omar
Pegawai Pergigian Daerah
Pejabat Kesihatan Pergigian
Daerah Kota Setar, Kedah</p>
<p>7 Dr Roslinda binti Abdul Samad
Pegawai Pergigian Daerah Johor Bahru
Pejabat Kesihatan Pergigian Daerah
Johor Bahru</p>	<p>8 Dr Maryana binti Musa
Ketua Penolong Pengarah Kanan
Cawangan Penjagaan Kesihatan Pergigian Primer
Bahagian Kesihatan Pergigian
Kementerian Kesihatan Malaysia</p>
<p>9 Dr Habibah binti Yacob @ Ya'akub
Ketua Penolong Pengarah Kanan
Bahagian Kesihatan Pergigian
Jabatan Kesihatan Negeri Johor</p>	<p>10 Dr NurKurshiah binti Hj Selamat
Ketua Penolong Pengarah Kanan
Bahagian Kesihatan Pergigian
Jabatan Kesihatan Negeri Perak</p>
<p>11 Dr Rohaiza binti Khamis
Ketua Penolong Pengarah Kanan
Bahagian Kesihatan Pergigian
Jabatan Kesihatan Negeri Sembilan</p>	<p>12 Dr Siti Zuriana binti Mohd Zamzuri
Pakar Pergigian Kesihatan Awam
Bahagian Kesihatan Pergigian
WP Kuala Lumpur & Putrajaya</p>
<p>13 Dr Nurulhuda binti Mohd Mokhtar
Pegawai Pergigian Daerah
Pejabat Kesihatan Pergigian
Daerah Maran, Pahang</p>	<p>14 Dr Puteri Maizura binti Megat Tajuddin
Ketua Penolong Pengarah Kanan
Bahagian Kesihatan Pergigian
Jabatan Kesihatan Negeri Pulau Pinang</p>
<p>15 Dr Aira Syazleen binti Ahmad
Pegawai Pergigian
Pejabat Kesihatan Pergigian
Daerah Hulu Langat, Selangor</p>	<p>16 Dr Muhammad Hamidie bin Saari
Pegawai Pergigian
Jabatan Bedah Mulut
Hospital Raja Perempuan Zainab II, Kelantan</p>
<p>17 Dr Tan Ching Shyan
Pegawai Pergigian
Klinik Pergigian Air Jernih,
Terengganu</p>	

Jabatan Pendidikan Kolej Komuniti

<p>1 En Amalulhair bin Sarbini
Ketua Penolong Pengarah
Bahagian Pembangunan pelajar
Jabatan Pendidikan Kolej Komuniti
Kementerian Pendidikan Tinggi</p>	<p>2 Pn Nur Zahirah binti Mohd Ghazali
Penolong Pengarah Kanan
Bahagian Pembangunan Pelajar
Jabatan Pendidikan Kolej Komuniti
Kementerian Pendidikan Tinggi</p>
<p>3 Pn Maliah binti Rohaizat
Penolong Pengarah Kanan
Bahagian Pembangunan Pelajar
Jabatan Pendidikan Kolej Komuniti
Kementerian Pendidikan Tinggi</p>	<p>4 Pn Liasuhaida binti Bardan
Penolong Pengarah Kanan
Bahagian Pembangunan Pelajar
Jabatan Pendidikan Kolej Komuniti
Kementerian Pendidikan Tinggi</p>
<p>5 Pn Farah Zunurain binti Ab Latif
Pensyarah
Kolej Komuniti Bandar Penawar, Johor
Kementerian Pendidikan Tinggi</p>	<p>6 En Mohd Khairi bin Amzah
Pensyarah
Kolej Komuniti Kluang, Johor
Kementerian Pendidikan Tinggi</p>
<p>7 Pn Norhazlina binti Sahari
Pensyarah
Kolej Komuniti Segamat 2, Johor
Kementerian Pendidikan Tinggi</p>	

iGG-R Melaka

- 1 **En Ahmad Fahmi bin Mustamir**
Unit Trust Consultant-Agency Manager
Public Mutual Berhad, Melaka

Pelajar Kolej Komuniti

<p>1 Farra Nadia binti Kateni
Pelajar
Kolej Komuniti Segamat 2, Johor
Kementerian Pendidikan Tinggi</p> | <p>2 Nur Janeyleza binti Abdul Jalil
Pelajar
Kolej Komuniti Segamat 2, Johor
Kementerian Pendidikan Tinggi</p> |
|--|---|